

خط قانون

از دواج دوم

قانون مدنی ایران باتوجه به فقه اسلامی و عرف مردم تعدد زوجات را منع نکرده است. زیرا دلایلی مانند نازایی زن، عدم قدرت او به ایفای وظایف زناشویی، ابتلای زن به جنون یا امراض صلب‌العلاج، عدم تمکین زن از شوهر و دلایلی دیگری می‌تواند تعدد زوجات را در موارد استثنایی توجیه کند و لیکن نمی‌توان به مرد متأهل اجازه داد که آرادانه و بدون هیچ‌گونه قیدو شرط اقدام به از دواج مجدد کند. باید یادآور شد که اسلام تعدد زوجات را برای موارد استثنایی تجویز کرده و اصل در اسلام نظام تک همسری است. رعایت عدالت کاری است پس دشوار که از هر کس ساخته نیست. در حقوق ایران طبق ماده ۱۶ و ۱۷ قانون حمایت از خانواده مصوب ۱۳۵۳ که جایگزین ماده ۱۴ قانون حمایت از خانواده سال ۱۳۴۶ است. ماده ۱۶ می‌گوید: «مرد نمی‌تواند با داشتن زن، همسر دوم اختیار کند مگر در موارد زیر:

- رضایت همسر اول
- عدم قدرت همسر اول به ایفای وظایف زناشویی
- عدم تمکین زن از شوهر
- ابتلای زن به جنون یا امراض صعب‌العلاج موضوع بندهای ۵ و ۶ ماده ۸
- محکومیت زن وفق بند ۸ ماده ۸
- ابتلای زن به هر گونه اعتیاد مضر بر ابر بند ۹ ماده ۸
- ترك زندگی خانوادگی از طرف زن
- غایب بودن زن
- غایب و مفقود الاثر شدن زن برابر بند ۱۴ ماده ۸

ماده ۱۷ قانون مذکور مقرر می‌دارد: «متقاضی باید تقاضانامه ای در دو نسخه به دادگاه تسلیم و علل و دلایل تقاضای خود را در آن قید کند. يك نسخه از تقاضانامه ضمن تعیین وقت رسیدگی، به همسر او ابلاغ خواهد شد. دادگاه با انجام اقدامات ضروری و در صورت امکان، تحقیق از زن فعلی و احراز توانایی مالی مرد و اجرای عدالت درباره بند يك ماده ۱۶، اجازه اختیار همسر جدید خواهد داد. دفاتر رسمی ثبت ازدواج حق ثبت رسمی ازدواج دوم دایم هیچ کس را بدون اجازه دادگاه ندارند و عدم ثبت ازدواج دایم نیز طبق ماده ۶۴۵ قانون مجازات اسلامی جرم شناخته شده است. چنان چه ازدواج مجدد دایم قبل از مراجعه به دادگاه و کسب اجازه صورت گیرد همسر دوم می‌تواند به طرفیت شوهرش دادخواست صدور گواهی زوجیت و الزام به تنظیم سند رسمی ازدواج تسلیم کند و همسر اول نیز می‌تواند اقدام به طرح شکایت در این خصوص کند. در نمونه احکام صادره از دادگاه‌ها چنین آمده‌است طبق قاعده معروف «لاضرر ولاضرار فی الاسلام» در صورتی که ازدواج مجدد موجب اضرار به همسر اول و فرزندآن باشد و نیز اضرار به هر کس که ازدواج دوم با وی صورت گیرد موضوع را از مصادیق ماده ۱۶ قانون حمایت از خانواده نمی‌گیرد، چنان چه ازدواج مجدد صورت گیرد به هر حال در تمام موارد مذکور در ماده ۱۶ قانون حمایت خانواده حق طلاق برای همسر اول باقی است و همسر اول می‌تواند به طرفیت شوهرش از دادخواست به خواسته طلاق تسلیم کند. چنان چه زوج بخواهد همسر دومی را اختیار کند، باید دادخواستی به طرفیت همسر اول به خواسته اجازه ازدواج مجدد تنظیم و تقدیم کند چنان چه دلیل اجازه ازدواج مجدد از موارد مفید در ماده ۱۶ قانون حمایت خانواده نباشد، مرد دادخواست می‌شود. در نمونه احکام صادره از دادگاه‌ها چنین آمده‌است طبق قاعده معروف «لاضرر ولاضرار فی الاسلام» در صورتی که ازدواج مجدد موجب اضرار به همسر اول و فرزندآن باشد و نیز اضرار به هر کس که ازدواج دوم با وی صورت گیرد و با عنایت به این که دلیل ارائه شده از موارد مفید در ماده ۱۶ قانون حمایت از خانواده نیست رأی به رد دعوی مطروحه صادر و اعلام می‌شود.

پس پرواضح است که یک مرد اگر همسرش شرایط آمده در قانون را برای این که مرد بتواند زن دوم اختیار کند، نداشته باشد برای ازدواج دوم خود به هر دلیلی نیاز به اجازه همسر اول دارد و اگر چنین روندی طی نشود در واقع ازدواج دوم مرد غیر قانونی است و به جز مجازاتی که قانون در نظر دارد شرط طلاق که در خواست از سوی مرد است از بین می‌رود و همسر اول می‌تواند با مراجعه به دادگاه خانواده و با ارائه دلایل و مدارک کافی و اثبات ادعایش در خواست طلاق کند.

پسر جوان که با دختران فامیل ارتباط نزدیکی داشت با یک اتفاق تصمیم عجیبی گرفت وسناریوی اخاذی از دختر خاله هایش را به اجرا گذاشت. سال ۹۷ سمنه ۳۰ ساله با پسر جوانی که به خواستگاری اش آمده بود ازدواج کرد و یک‌زندگی آرام و بدون دغدغه را شروع کرد. همه چیز خوب پیش می‌رفت تا این که پس از شش ماه یک پیامک از شماره ناشناس به دست سمنه رسید، پیامکی احساسی از سوی یک ناشناس که در متن آن همه مشخصات کامل سمنه نوشته شده بود. نوعروس جوان ابتدا به این پیامک اهمیت نداد و چند روزی از ماجرا گذشت تا این که یکی از عکس‌های دوران مجردی اش از سوی شماره ناشناس به دستش رسید. شو که شده بود و ترس به جانش افتاده بود، نمی‌دانست چه باید بکند، سکوت کرده بود و شماره ناشناس شروع به دادن پیام کرد و تهدید کرد اگر به حسابش پول واریز نکنند عکس‌های دیگری دارد و آن‌ها را در فضای مجازی منتشر و زندگی اش را خراب می‌کند. سمنه سکوت کرد اما چند تصویر دیگر به دستش رسید و در ادامه یک شماره حساب به دستش رسید و سپس نوشته شد که ۵ میلیون تومان به این حساب واریز کنید. زن جوان که نمی‌خواست زندگی اش خراب شود پول در خواستی را به حساب شخص ناشناس واریز کرد.

مدتی از پیامک‌های تهدیدآمیز خبری نبود تا این که یک تصویر دیگر به دستش رسید و مرد اخاذ در یک پیام مشخص و یک‌نشان را کتروی بدنش بود برایش نوشت و خواست تا ۵ میلیون تومان دیگر به حسابش واریز کند و اگر این کار انجام نشود این پیام‌ها را برای شوهرش می‌فرستد. سمنه شو که شده بود او از ترس با هیچ‌کسی حرف نمی‌زد و به ناچار ۵ میلیون تومان دیگر را که حساب مرد ناشناس واریز کرد و با التماس خواست تا دیگر با او کاری نداشته باشد. نوعروس جوان شب‌وروز در استرس بود و هر چند وقت یک بار مجبور شده بود به حساب مرد اخاذ پول بریزد تا این که اوایل امسال پس از این که جشن عروسی دختر خاله اش برگزار شد به خانه او رفت و درباره این اتفاق با مارجان صحبت کرد.

مرجان وقتی شنید که دختر خاله اش مورد اخاذی قرار گرفته است شو که شد و گفت که از یک شماره ناشناس برای او هم پیامک‌های تهدیدآمیز آمده و همه این اتفاقات بعد از جشن عروسی اش صورت گرفته‌است. نوعروس جوان از این چند نفر از بچه محل‌ها پان یا نام دارد دعوا شد و بعد از یک هفته با همسر او که شده بودند. هر بار که تصاویر خصوصی‌شان از دوران مجردی به دستشان می‌رسید آن‌ها از ترس مجبور

دستگیری سامان

ماموران حساب بانکی سامان را مورد بررسی قرار دادند و هیچ موضوع مشکوکی در حسابش دیده نمی‌شد و در حالی که این سه دختر خاله اصرار داشتند که سامان بی‌گناه است اما ماموران به او شک داشتند و منتظر یک فرصت برای غافلگیر کردن مرد اخاذ بودند.

قتل جوان ۲۰ ساله در مقابل چشمان خواهرش

پسر جوانی که متهم است طی درگیری به خاطر نگاه چپ اقدام به جنایت کرده است درحالی که همه شاهدان او را به عنوان قاتل معرفی کرده بودند در دادگاه خود را بی‌گناه معرفی کرد.

■ **درگیری خونین**

رسیدگی به این پرونده از بهمن سال ۹۴ به دنبال درگیری خونین در منطقه جوادیه تهران آغاز شد. شواهد نشان می‌داد درگیری چند جوان به خون کشیده شد و پسر ۲۰ ساله‌ای به نام عادل زخمی و بیمارستان منتقل شده‌است. عادل که از ناحیه گردن زخمی شده بود در بیمارستان تحت درمان قرار گرفت اما تلاش پزشکان برای نجات وی بی‌نتیجه ماند و پسر جوان به دلیل شدت خون‌ریزی تسلیم مرگ شد. ردیابی عامل جنایت آغاز شد و پلیس در نخستین گام از تحقیق‌ها به پرس وجو از شاهدان پرداخت. همگی پسر ۱۸ ساله‌ای به نام مهدی را عامل درگیری خونین معرفی کردند و خواهر مقتول نیز به ماموران گفت: وقتی درگیری میان برادرم و مهدی بالا گرفت من برای چند نفر از بچه محل‌ها پان یا نام دارد دعوا شدم. من می‌خواستم هر طور شده نلوی مهدی را بگیرم اما او مقابل چشمان من و دیگر شاهدان با چاقو به گردن برادرم زد و گریخت.

■ **اعتراف به قتل**

با تکمیل تحقیقات پلیسی مهدی ردیابی و بازداشت شد و به درگیری خونین به خاطر نگاه چپ اعتراف کرد. وی گفت: من و عادل بچه یک محل بودیم و از قبل یکدیگر را می‌شناختیم، صبح همان روز به خاطر نگاه چپ باهم درگیر شده بودیم، اما درگیری با میانجی‌گری چند نفر از بچه محل‌ها پان یا نام دارد به میان‌همان روز دوباره یکدیگر را دیدیم و دعوا میان ما بالا گرفت و من با چاقو به گردن عادل زدم. به دنبال اعتراف‌های پسر جوان و بازسازی صحنه جرم وی دیروز در شعبه دوم دادگاه کیفری یک استان تهران پای‌میز محاکمه ایستاد. در ابتدای جلسه پدر و مادر قربانی برای عامل جنایت حکم قصاص خواستند اما وقتی متهم روبه روی قضات ایستاد خودش را بی‌گناه خواند و گفت: من هیچ درگیری با عادل نداشتم و هیچ آن‌کنشتم. من فقط برای پان یا نامم به دعوی دسته‌جمعی درگیر شده‌ام و هیچ ضربه‌ای هم به مقتول نزدم. من بی‌گناه‌م و قبلاً تحت فشار در پلیس آگاهی به قتل اعتراف کرده‌بودم. سپس شاهدان یک‌به‌یک در جایگاه ویژه ایستادند و به تشریح ماجرا پرداختند و یکی از شاهدان گفت: وقتی دعوا بالا گرفت دوستان مهدی از یک پرشیا پیاده شدند و به سمت عادل حمله کردند. آن‌ها عادل را دوره کرده بودند. همان موقع چند نفر از دوستان عادل و خواهرش وارد دعوا شدند. خواهر عادل به سمت مهدی رفت و پیراهن او را کشید اما مهدی او را هل داد. خواهر عادل بار دیگر دنبال مهدی رفت و با التماس از او خواست تا برادرش را نکشند و مهدی همان موقع قسم خورد کاری با عادل ندارد. او گفت عادل دوست اوست نمی‌خواهد او را با چاقو بزند. همان موقع مهدی به سمت عادل حمله کرد و مقابل چشمان مایک ضربه به گردن او زد و گریخت. شاهدان دیگر نیز حرف‌های وی را تایید کردند و مهدی را عامل جنایت نامیدند اما مهدی با اصرار گفت طی درگیری چاقو همراه نداشتم و نمی‌دانم چه کسی عادل را کشته‌است. بنا بر این گزارش، در پایان جلسه قضات وارد شور شدند تا رأی صادر کنند.

دسیسه شوم مسافر ترکیه برای ۳ نوعروس

تحقیقات ادامه داشت تا این که سوگند در تماس با ماموران اظهار کرد که مرد اخاذ بار دیگر از او عکس فرستاده و خواسته‌است تا به محل قرار بروم و سه میلیون تومان را به‌راندنده پیک موتوری تحویل دهم. همین کافی بود تا ماموران همراه سوگند در محل قرار حضور یابند و وقتی راننده پیک موتوری در صحنه حضور یافت ماموران اقدام به دستگیری او کنند.

پسر جوان شو که شده بود و اصرار بر بی‌گناهی داشت و گفت: من راننده پیک هستم و یک نفر به پیک موتوری‌مان آمد و خواست به این آدرس بیایم و از یک خانم پول بگیرم و آن را به دستش برسانم. ماموران در این مرحله عکس سامان را به راننده پیک نشان دادند و پسر جوان نیز تاکید کرد که همان پسر از او خواسته‌است تا در محل قرار حضور پیدا کند. هم‌زمان سوخ‌خ کافی بود تا ماموران به سراغ سامان بروند و او را که در مغازه پیک موتوری منتظر پول بود دستگیر کنند و پسر جوان که دیگر راهی جز اعتراف نداشت به اخاذی از دختر خاله هایش اعتراف کرد.

■ **اعترافات سامان**

سامان ۳۷ ساله به ماموران گفت: من از بچگی با دختر خاله‌هایم همبازی بودم و همیشه با آن‌ها بودم و در این سال‌ها من به سمنه علاقه مند بودم و او نیز مرا دوست داشت تا جایی که تصمیم به ازدواج گرفتیم. بیشتر روزهای زندگی‌ام را با سمنه و دختر خاله‌هایم بودم، به خواستگار سمنه ر فتم ولی پدر من و سمنه به دلیل این که با هم اختلاف داشتند مانع از دواج ما شدند.

جسد غزاله کجاست؟

پرونده آرمان مجد د به دادرای جنایی بر گشت

غزاله را داخل چمدان بزرگی قرار داده و سپس جسد را داخل یک سطل زباله در خیابان میرداماد انداخته و به خانه بازگشته و آثار جرم را از داخل خانه از بین برده‌است.

■ **جسدی که پیدا نشد**

در بررسی‌های دقیق و تطبیق نمونه «DNA» به‌دست آمده از قطرات خون به‌جامانده در محل جرم مشخص شد که غزاله در همان خانه هدف ضرب و جرح قرار گرفته‌است. در ادامه بازرسی از محل جنایت میله بارفیکسی که پسر جوان با آن ضرباتی را به مقتول وارد کرده بود، کشف شد و آثار به‌جامانده وی میله هم‌اظهارات اولیه پسر جوان را تایید می‌کرد. با این حال، متهم جوان در روند رسیدگی به این پرونده به ویژه در جلسه دادگاه ضمن رد اظهارات قبلی خود، روایت دیگری از این حادثه مطرح کرد. او در جلسه رسیدگی به پرونده خود را بی‌گناه دانست و گفت: غزاله وقتی از پله‌های خانه‌مان پایین رفت، همین‌که خواستم در ورودی آپارتمان را ببندم، ناگهان صدای جیغش را شنیدم، وقتی در را باز کردم، دیدم او از پله‌ها سقوط کرده‌است. هر چه صدایش زدم، جواب نداد. ترسیده بودم با زحمت او را به‌خانه بردم. از ترس پدرم و مادر غزاله را داخل چمدان جاسازی کردم و او را از خانه بیرون بردم تا کسی متوجه نشود و بعد هم جسد غزاله را در سطل زباله‌ها کردم. این اظهارات در حالی بود که پلیس هیچ وقت موفق به پیدا کردن جسد دختر ۱۸ ساله نشد.

■ **آرمان اعدام نشد**

چند جلسه دیگر برای صدور حکم نهایی در این پرونده برگزار شد و در حالی که این پرونده یکی از پیچیده‌ترین و پرسر و صداترین پرونده‌ها بود حکم نهایی در دیوان عالی کشور تایید شد و آرمان به یک قدمی چوبه دار رسید. بنا بر این گزارش، دو قاضی

بررسی حوادث

■ **تحلیل کارشناس**

آسیب‌های روابط خارج از عرف در میان فامیل

دکتر رضا احمدی روان‌شناس و استاد دانشگاه

گسترش استفاده از لوازم ارتباطی در دنیای امروز و حضور تمام‌گروه‌های سنی در فضاهای مجازی سبب شده‌است تا در روابط افراد حتی در روابط خانوادگی بی‌بند و باری‌های اخلاقی دیده شود و با توجه به این که روابط گرم و صمیمانه در خانواده‌ها کم‌رنگ‌تر شده‌است روابط غیر اخلاقی جایگزین این عواطف و احساسات سازنده شود. در برخی خانواده‌ها به قدری دختران و پسران فامیل به یکدیگر احساس نزدیکی می‌کنند که همین صمیمت خارج از عرف سبب بروز اختلافات و ناهنجاری‌های اجتماعی می‌شود که شاهد آسیب‌های ناگوار می‌شویم که گاهی غیر قابل جبران است. البته نه تنها دختران و پسران در خانواده بلکه در میان زوج‌های جوان که سال‌های اولیه زندگی خود را در کنار هم سپری می‌کنند نیز این مسئله دیده می‌شود تحت‌تأثیر این قبیل وسایل ارتباطی نوین قرار گرفته‌اند و بیشتر وقت خود را در گروه‌های اجتماعی و کانال‌های تلگرامی و اینترنتی مختلف سپری می‌کنند که ناخودآگاه مرتکب رفتارهای غیر اخلاقی و غیر عرف می‌شوند. وقتی در میان جمع‌های خانوادگی افراد به راحتی با هم ارتباط برقرار می‌کنند و از این طریق با هم دوست می‌شوند و توجه‌شان این‌است که با یکدیگر فامیل هستند از شدت تعهد و تعلق آن‌ها نسبت به همسران‌شان کاسته می‌شود و راه برای خیانت و ارتباط با جنس مخالف در بین آن‌ها افزایش می‌یابد در نتیجه با شکسته شدن حرمت‌ها و شکل‌گیری روابط بی‌پایه و اساس بین افراد در جامعه زمینه طلاق در بین زوج‌ها افزایش می‌یابد و سلامت جنسی جامعه به خطر می‌افتد. این قبیل رفتارها سبب ضعیف شدن بنیاد خانواده می‌شود و کانون خانوادگی را به تزلزل و نابودی می‌کشاند. این جوانان نیز با تغییر سبک زندگی خود و از بین رفتن قبح برخی مسائل در بین آن‌ها دیگر تمایلی به ازدواج ندارند و اغلب فقط به فکر دوستی با جنس مخالف در خانواده و فامیل خود هستند در نتیجه سن جوانان برای ازدواج بالا می‌رود. همچنین زندگی زوج‌های جوان نیز تحت‌تأثیر این فضاها در اوایل زندگی با مشکلات بسیاری مواجه می‌شود که موجب جدایی و افزایش آمار طلاق در جامعه‌است. علت اصلی به خطر افتادن سلامت جنسی جامعه و افزایش آسیب‌های اجتماعی نمره چنین روابطی است که ابتدا در قالب روابط خانوادگی است ولی بعد از آن درگیر اختلافات عاطفی و احساسی می‌شوند. لزوم آموزش در سنین نو جوانی و جوانی در خصوص رفتار با دیگران درون خانواده مهم و ضروری به‌شمار می‌رود.

صادر کننده‌رای بدوی – کیفری استان تهران – پس از مدتی با نوشتن نامه‌ای اعلام کردند که در صدور حکم اعدام برای آرمان اشتباه کرده‌اند. سحرگاه چهارشنبه ۱۱ دی‌اسفال آرمان برای اجرای حکم اعدام در زندان پای‌چوبه دار رفت که خانواده غزاله با ارائه یک ماه فرصت باعث متوقف کردن اجرای حکم شدند.

■ **رسیدگی مجدد**

پرونده آرمان بار دیگر مورد بررسی قرار گرفت و دیوان عالی کشور با توجه به این که دو قاضی پرونده اظهار کردند در رسیدگی پرونده اشتباه کردند و باید رسیدگی مجدد صورت بگیرد خواستار رسیدگی دوباره به این پرونده شدند. دیوان عالی کشور به یک دلیل دیگر که آن اظهارات ضد و نقیض آرمان در اعتراضات است خواستار بررسی مجدد پرونده شدند، آرمان در یکی از اظهاراتش ادعا کرده که من غزاله را نکشتم، وقتی او را هل دادم شاید بیهوش شده و زمانی که او را داخل سطل زباله انداختم به هوش آمده و خودش را پنهان کرده‌است. پرونده دیگری در دادرسای امور جنایی تهران نیز برای تحقیقات و پیگیری‌های فنی برای پیدا کردن ردی از جسد غزاله تشکیل شد و خانواده آرمان نیز صبح روز گذشته – یک‌شنبه – با حضور در دادرسای امور جنایی تهران هدف تحقیق قرار گرفتند. بنا بر این گزارش، تحقیقات تکمیلی برای رفع ابهامات و رسیدن به یک سر‌نخ از جسد غزاله ادامه دارد تا در صورت روشن شدن جزئیات حکم نهایی صادر شود.